

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT
Seksioni i Fëmijëve

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot. Tiranë ___/___/2017
Nr. Dok. 201700482/2

Lënda: Rekomandim mbi inspektimin e ushtruar në Shtëpinë e Foshnjës 0-6 vjeç
"Hana dhe Rozafa", Tiranë.

Drejtuar: **Znj. Etleva BISHA**
Shërbimi Social Shtetëror
Drejtoreshë e Përgjithshme

TIRANË

E nderuar Znj. Bisha,

Seksioni i Mbrojtjes dhe Promovimit të të Drejtave të Fëmijëve pranë Institucionit të Avokatit të Popullit, në zbatim të urdhrit të Avokatit të Popullit nr. 51, datë 03.04.2017, kreu një inspektim të përgjithshëm në Shtëpinë e Foshnjës 0-6 vjeç "Hana dhe Rozafa", Tiranë, më datë 11.04.2017.

Pasi u njoh me konstatimet e grupit inspektues, Avokati i Popullit ka detyrimin kushtetues dhe ligjor t'ju parashtojë konkluzionet përfundimtare, duke ju referuar si më poshtë vijon:

Shënimet paraprake

Në përmbushje të detyrave kushtetuese dhe ligjore në mbrojtje të të drejtave njerëzore dhe lirive themelore të fëmijëve, si dhe në bazë të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, ku parashikohet ndër të tjera se: "Avokati i Popullit ose persona të autorizuar prej tij kanë të drejtë të hyjnë në çdo kohë, pa kufizim apo autorizim paraprak, por duke vënë në dijeni titullarin e institucionit, në të gjitha institucionet e administratës publike, në azile dhe veçanërisht në shtëpi fëmije, si dhe në çdo vend tjetër ku ka të dhëna dhe çmon se ekziston mundësia e shkeljes së të drejtave dhe lirive të njeriut".

"Hyrja në të gjitha mjediset e mësipërme mund të bëhet si për të hetuar një ankesë, një kërkesë ose njoftim të caktuar, ashtu edhe me nismën e Avokatit të Popullit për qëllime inspektimi apo studimi. Avokati i Popullit në këto raste mund të marrë takim, të bisedojë në mënyrë konfidenciale e pa praninë e personave zyrtarë me cilindo person që ndodhet apo mbahet në këto mjedise"; Institucioni i Avokatit të Popullit sipas një plani vjetor

inspektimesh ka kryer vizita monitoruese në Qendrat publike të përkujdesit të të miturve rezidencial në të gjithë vendin.

Objekti i inspektimit ishin trajtimi, kushtet dhe niveli i zbatimit të të drejtave dhe lirive themelore të fëmijëve rezidentë në këtë institucion. Fillimisht grupi i ekspertëve kreu një takim paraprak me drejtuesen e institucionit, e cili u shpreh e gatshme për bashkëpunim në përmbushjen e qëllimit të inspektimit.

Gjatë vizitës inspektuese u këqyrën kushtet materiale në të cilat jetojnë këto fëmijë, ambientet e përbashkëta, dhomat e gjumit, tualetet, kuzhina, si dhe dokumentacioni i mbajtur nga stafi i institucionit në lidhje me aktivitetet që zhvillohen për këta fëmijë, kartelat mjekësore, dosjet psiko-sociale, procesin e edukimit të tyre. Gjithashtu, nëpërmjet inspektimit në vend të fëmijëve të grup-moshave të ndryshme, grupi inspektues u ndal veçanërisht në mbledhjen e të dhënave lidhur me trajtimin e tyre nga ana e stafit të këtij institucioni.

Gjatë muajit shkurt 2017, legjislacioni që mbulon këtë fushë shërbimesh ka ndryshuar me miratimin e Vendimeve nr. 106 dhe nr. 107, datë 15.02.2017, të Këshillit të Ministrave. VKM nr. 106, datë 15.02.2017 “Për një ndryshim në Vendimin Nr.425, datë 27.6.2012, të Këshillit të Ministrave, “Për Përcaktimin e Kritereve dhe të dokumentacionit të nevojshëm për pranimin e personave në Institucionet Rezidenciale, Publike dhe Jopublike, të Përkujdesjes Shoqërore”, të ndryshuar, riorganizon institucionet e përkujdesjes shoqërore publike, të cilave ju është lënë detyrë të transformojnë shërbimin brenda një periudhe 4-mujore nga hyrja në fuqi e këtij vendimi, ku për këtë institucion të inspektuar detyrimi i vendosjes së fëmijëve dhe periudhës së qëndrimit në këtë institucion është mosha 0-5 vjeç ku fëmijët marrin shërbime të përkujdesjes shoqëror rezidencial. Ndërsa VKM nr. 107, datë 15.02.2017, rrit kuotën mujore për fëmijët e grupmoshave 6-15 vjeç të cilët marrin një kuotë mujore 1.000 lekë dhe 16-18 vjeç 1500 lekë. Ndryshimet e kësaj VKM-je nuk preknin grupmoshën e fëmijëve të sistemuar në këtë institucion.

Shtëpia e Foshnjës Tiranë, me një kapacitet zyrtar prej 50 fëmijësh, në momentin e inspektimit kishte 34 fëmijë, (0-6 vjeç) një pjesë e të cilëve ishin të braktisur që në maternitet, kurse pjesa tjetër jetimë të vendosur në institucion me urdhër pranimi emergjent. Nga evidence e muajit Mars 2017, gjatë këtij muaji në institucion është sistemuar 1 fëmijë.

Ky institucion ka varësi direkte nga Shërbimi Social Shtetëror.

Trajtimi

Përsa i përket të drejtës së takimit me prindërit, fëmijëve iu mundësohej takimi i rregullt me prindërit e të afërmit. Vizitat nga familjarët bëheshin sipas një programi, për të cilën kujdesej punonjësi social dhe mbahej shënimi në regjistrin përkatës. Kishte një ambient të përcaktuar për këto takime prind-fëmijë dhe gjithmonë në praninë e punonjësit social apo edukatorit, qoftë me mbikëqyrje në dhomën e takimit dhe nëpërmjet xhamit të kësaj dhome.

Institucioni ka si bazë rregullimi të brendshëm Rregulloren e brendshme të organizimit dhe funksionimit të institucioneve rezidenciale të përkujdesit social për fëmijët 0-6 vjeç, miratuar nga Drejtori i Përgjithshëm i SHSSH me datë 07.07.2016.

Të drejtat e fëmijëve ishin të afishuara në korridoret e godinës.

Problem i konstatuar ishte mungesa e kamerave ashtu si dhe në institucionet e tjera publike të përkujdesit rezidencial për fëmijët.

Për 7 fëmijë të këtij Institucioni dosjet ndodheshin në Komitetin Shqiptar të Birësimeve, pra në pritje të birësimit.

Të gjithë përfituesit kishin dosjet e tyre personale, të plotësuara me të gjithë dokumentacionet sipas legjislacionit në fuqi. Grupi i kontrollit kontrolloi në mënyrë rastësore 3 dosje përfituesish ku identifikoi se plotësimi i RVNE-ve dhe FID-it, në brendësi të tyre kishte shprehje të përgjithshme të cilat nuk tregonin vlerësimin e pikave të forta dhe të dobta të zhvillimit të fëmijës (FID) dhe marrjen e masave për përcaktimin e objektivave të qartë, të matshëm të ekipit multidisiplinar për të treguar realizimin e tyre që ndikon në zhvillimin e përfituesit. Konkretisht, formulary standard i FID është për fëmijët nga 0-18 vjeç dhe shumë rubrika të këtij formulari nuk janë në përputhje me moshën e përfituesve që marrin shërbim në këtë qendër. Si rrjedhojë, kishte një volum të tepëruar të formularit të vendosur në dosje dhe nga ana tjetër plotësimi i tyre kufizonte punën e profesionistëve për të shprehur në një gjuhë të thjeshtë e të kuptueshme por edhe profesionale problematikën në fazat e zhvillimit të fëmijës sipas grupmoshës. (P.sh belbëzimi është një sjellje e fëmijës e cila tregon reagimin e tij ndaj sjelljeve të jashtme, element i zhvillimit fizik e social. Për këtë tregues shkruhej thjesht “normal”, ndërkohë që fëmijët e sistemuar në institucion kanë mungesën e nënës dhe të babait. Procesi i atashimit, proces shumë i rëndësishëm në zhvillimin e fëmijës, tashmë nuk realizohet nga prindrit e tij biologjik, por nga shumë figura punonjësish që kujdesen për fëmijën. Kështuqë për treguesin e belbëzimit nuk mund të shkruhet vetëm normal por duhet të detajohet me të dhëna të tjera dhe të shoqërohet me një shpjegim më të detajuar profesionist).

-Organika e këtij institucioni për sektorin e kujdesit shëndetësor ishte e plotësuar me një mjekë me kohë të pjesshme, dhe paga e saj si dhe e një punonjësi tjetër të këtij institucioni mbulohej nga shërbimet sociale “Bethany”, ndërsa ndihmës mjekja mungonte në organikë. Gjithashtu shërbimi dentar mbulohej me një stomatolog privat nga OJF “Bethany”.

- Me karta shëndeti ishin të pajisur të gjithë fëmijët.

-Ekzistonin regjistrat e vaksinimit të fëmijëve dhe regjistri i medikamenteve të cilët plotësoheshin me rregull nga mjekja.

-Ka mjek me kohë të pjesshme, por shumë i nevojshëm konsiderohej punësimi i mjekut me kohë të plotë. Mjekja e institucionit bënte një mbulim të mirë të të gjithë vizitave dhe kontroleve periodike të fëmijëve në këtë shtëpi, por duke qenë se ajo mbulonte vetëm këtë shtëpi dhe nuk kishte një kod mjeku familjeje, recetat me ilaçe të përshkruara prej saj nuk aplikoheshin me rimbursim, por blerja e tyre sigurohej nga një fond buxhetor i posaçëm i institucionit, i cili parashikohej që në fillim të vitit.

-Nga këqyrja e kartelave mjekësore dhe regjistrave të këtij sektori rezultoi se vaksinimi i fëmijëve bëhej rregullisht sipas kalendarit të vaksinave dhe grup moshave të përcaktuara në të.

Aktualisht institucioni kishte katër fëmijë me probleme shëndetësore: një fëmijë me sindromën down e për të cilin Qendra Jonathan, ndihmon mjaft për kryerjen e fizioterapisë së tij, një fëmijë me diagnozën “tostoplazmozë” e për të cilin problematike ishte kryerja e një ndërhyrjeje mjekësore-tepër e kushtueshme, një fëmijë me epilepsi dhe për një fëmijë dyshohej se mund të ishte mbartës i virusit “HIV”.

Personeli dhe Organika

Personeli përbëhej nga 39 punonjës të ndarë në dy sektorë: sektorin e Administratës-9 punonjës (përgjegjësi i sektorit, magazinieri, 2 kuzhinierë, 1 shofer; 1 punonjës mirëmbajtjeje dhe 3 pastruese) dhe Sektorin Social- 29 punonjës (përgjegjësja-psikologe, 1 edukator, 1 krye kujdestare dhe 23 kujdestare dhe 3 punonjës socialë).

Për më tepër, Organika e miratuar me Urdhër të Kryeministrit, për institucionin e mësipërm rezidencial nuk është në përputhje me paketën e Standardeve dhe Procedurave për institucionet rezidenciale publike dhe jo-publike që shërben si udhëzues për të gjithë mënyrën e funksionimit dhe vlerësimit të punës së qendrave, ku edhe përcaktohen qartësisht specialitetet dhe standardi punonjës për numër fëmijësh. Sipas paketës së standardeve për këtë institucion, duhet të kishte:

1-10 fëmijë-1 punonjës social

1-20 fëmijë-1 pediatër

1-20 fëmijë-1 psikolog

1-5 fëmijë- 1 edukator

1-10 fëmijë- 1 infermier

1-5 fëmijë- 1 kujdestar

Nuk ka psikolog. Kërkesa përkatëse për shtimin e një psikologu dhe të një mjeku ishte paraqitur në SHSSH.

Nuk ka ndihmësmjek, megjithëse Kryekujdestarja është me profesion “infermiere”, por nuk e ka të tillë përshkrimin e pozicionit të punës apo të jetë e licencuar të ushtrojë këtë profesion gjë që është e domosdoshme në rastet e emergjencave kur për fëmijët duhej mjekim.

Institucioni ka punësuar rojën e institucionit. Dy punonjës paguheshin nga Fondacioni Bethany.

Problematikë e ngitur gjatë inspektimit ishte lëvizja shumë e shpeshtë e stafit të institucionit, sidomos të Sektorit të Shërbimit Social, ku këto lëvizje çënonin vijimësinë e punës së stafit, sigurinë në punën me fëmijët, pasi eksperiencë në punë e stafit përbën një aset për pjesën e re të punonjësve. Gjithsesi trajnimet e vazhdueshme për aspekte të ndryshme të mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve janë të nevojshme jo vetëm për punonjësit e rinj, por edhe pjesën “më me eksperiencë pune” të këtyre institucioneve rezidenciale.

Dosjet me dokumentet origjinale të rekrutimit të stafit, ndodhen në SHSSH. Kopje të dosjeve të punës për çdo punonjës si dhe kopje të kontratave të punës-të cilat ishin pa afat janë të mbajtura rregullisht në Institucion. Ndërkohë që shpallja e vendeve vakante si dhe dosjet origjinale të punonjësve kryhen dhe mbahen nga Shërbimi Social Shtetëror. Problematikë e ngritur gjatë inspektimit ishte fakti që drejtori i këtij institucioni nuk merrte pjesë në përzgjedhjen dhe rekrutimin e stafit të emëruar rishtazi në institucion.

Nga kontrolli i dosjeve personale të stafit, rezultuan përgjithësisht të plota, ku gjendeshin edhe vlerësimet e stafit (ku si formula ishte përdorur Lidhja nr.2, që shërben për vlerësimin e nëpunësve të shërbimit civil), por mungonin përshkrimet e punës të stafit. Për të patur një vlerësim sa më objektiv të stafit, ky institucion duhet të ketë të

hartuar, të firmosur dhe miratuar përshkrimet e punës së stafit, edhe pse pjesa më e madhe e detyrave të stafit është e përcaktuar në rregulloren e brendshme.

Gjithë stafi ishte i pajisur me librezë shëndetësore.

Organika e këtij institucioni për sektorin e kujdesit shëndetësor ishte e plotësuar me një mjekë me kohë të pjesshme, dhe paga e saj si dhe e disa prej punonjësve të këtij institucioni mbulohej nga shërbimet sociale “Bethany”, ndërsa ndihmës mjekja mungonte në organikë.

Kushtet materiale

Në zbatim të Udhëzimit nr. 5, datë 01.08.2012 “Për nivelin e kuotave të shpenzimeve për ushqime, në Institucionet Publike Rezidenciale e Komunitare të Përkujdesit Shoqëror”, kuota ushqimore e fëmijëve 0-3 vjeç është 300 lekë; 3-6 vjeç është 310 lekë, e cila konsiderohej e pamjaftueshme, ashtu si dhe për institucionet e tjera rezidenciale publike për fëmijët.

Nga ana e grupit inspektues në të dy shtëpizat Hana dhe Rozafa u monitoruan kushtet e kuzhinës, të cilat ishin brenda standarteve. Këto ambiente ishin të pastra, kampionët ushqimorë ruheshin në kushte frigoriferike. Produkte të tjera gjithashtu ruheshin në kushte frigoriferike. Në ambientet e kuzhinave ishin të afishuara menutë javore.

Organizimi i punës ishte me tre turne në oraret 6.30-14.30; 4.30-22.30; 22.30-6.30

Sistemi i ngrohjes dhe ftohjes së ambienteve të dy godinave realizohej me panel diellor dhe kaldajë.

Furnizimet me artikuj hotelerie ishte mjaft i mirë, i bollshëm dhe si pasojë e mirë menaxhimit si dhe e donacioneve të shumta, kushtet paraqiteshin shumë optimale për kujdesin e mirërritjen e këtyre fëmijëve.

Ky institucioni ishte i pajisur me bombula kundër zjarrit, të cilat ishin të kolauduara. Stafi ishte i trajnuar për përdorimin e tyre në rast emergjence.

Edukimi dhe aktivitetet

Për shkak të pozicionit tepër të favorshëm, në Sauk-Tiranë, ku gjendet ky institucion, konsiderohet si mjaft tërheqës edhe pjesa e organizimit jashtë godinave, me lodrat dhe gjelbërimin.

Një herë në javë zhvillohej terapi muzike. Sektori i Shërbimit Social zhvillonte aktivitete të ndryshme jashtë institucionit si shëtitje në park, dërgimi i fëmijëve në Teatrin e Kukullave si dhe në këndin e lojrave.

Mungesa e një automjeti kufizon edhe lëvizjet për argëtimin e fëmijëve. Po ashtu edhe oborri i jashtëm ka nevojë për investime me qëllim argëtimin me lojëra të fëmijëve.

Avokati i Popullit gjykon se krijimi i kushteve të përshtatshme të jetës e zhvillimit të këtyre fëmijëve duhet të jetë i një rëndësie të veçantë, nisur dhe nga parimi i interesit më të lartë të fëmijës, kjo në funksion të garantimit të rritjes së tyre me dinjitet e në mënyrën më të mirë të mundshme, duke gëzuar plotësisht të drejtat e tyre themelore.

Në mënyrë që Shtëpia e Foshnjës Hana dhe Rozafa, Tiranë si institucion i përkujdesit publik rezidencial për fëmijët 0-6 vjeç të plotësojë standardet e shërbimit të përkujdesit

shoqëror në Institucionet Rezidenciale, në mbështetje të pikës 3 të nenit 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë ku thuhet se: “Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”,

REKOMANDOJMË

1- Marrjen e masave për plotësimin e mungesave në burimet njerëzore të stafit si psikologu, mjekut me kohë të plotë e ndihmësmjekut në përputhje me standardet¹.

2- Marrjen e masave për plotësimin e dosjeve të personelit me dokumentet e munguara e konkretisht përshkrimet e punës.

3- Marrjen e masave për indeksimin e kuotës financiare për shpenzimet ditore të ushqimeve të fëmijëve përfitues nga ky institucion.

4- Marrjen e masave për thjeshtëzimin dhe përshtatjen me moshën e përfituesve të Formularit FID dhe RVNE në përmbushje të standarteve.

5- Marrjen e masave për kryerjen e termoizolimit të Godinës Rozafa.

Në përputhje me nenin 22, të Ligjit Nr. 8454 datë 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar ku përcaktohet se: “Organet të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar një rekomandim, duhet ta shqyrtojnë rekomandimin dhe të kthejnë përgjigje brenda 30 ditësh nga data e dërgimit të rekomandimit”.

Lutemi ta shqyrtoni dhe të na vini në dijeni për qëndrimin Tuaj ndaj këtij rekomandimi.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe në vijimësinë e bashkëpunimit në funksion të garantimit të interesit më të lartë të fëmijëve.

K O M I S I O N E R I

Ermir KAPEDANI

¹ VKM nr. 659, datë 17.10.2005 “Për standardet e shërbimeve të përkujdesit shoqëror, për fëmijët në institucionet rezidenciale”.